

PŘEHLED ATB (2)

M. Štefan

ATB konziliář, infektolog

KMAS

Nemocnice Na Homolce

PŘEHLED ANTIBIOTIK

Přehled základních antibiotických tříd

Peniciliny, cefalosporiny, karbapenemy

Makrolidy

Linkosamidy

Fluorochinolony

Nitrofurany

Fosfomycin

Sulfonamidy

Tetracykliny

Glykopeptidy

Linezolid

Aminoglykosidy

Kolistin

Chloramfenikol

Metronidazol

Rifampicin

Tigecyklin

GLYKOPEPTIDY

GLYKOPEPTIDY: ZÁSTUPCI

- **VANKOMYCIN**
- **TEIKOPLANIN**

GLYKOPEPTIDY V NĚKOLIKA VĚTÁCH

GLYKOPEPTIDY

- Vankomycin (teikoplanin omezený význam)
- Baktericidní účinek
- G (+) bakterie aerobní i anaerobní
- Průnik do prokrvených tkání
- Základní ATB „na MRSA“
- Perorálně podaný vankomycin: léčba klostridiové kolitidy
- Nutná monitorace sérových koncentrací (u parenterálního podání)
- Cave: nefrotoxicita
- Rychlá infuze vankomycinu může vést k tzv. red man syndromu

PŘEHLED GLYKOPEPTIDŮ

GLYKOPEPTID	INFO
Vankomycin	<ul style="list-style-type: none"> • PO/IV • Baktericidní • G (+) aerobní i anaerobní bakterie • Průnik do prokrvených tkání • Neproniká do žluče, do CNS +/- • IV podání: nasycovací dávka, monitorace koncentrací • Indikace: MRSA, další G (+) bakterie • Perorální podání: nevstřebává se (léčba klostridiové kolitidy) • Nefrotoxicita, red man syndrom
Teikoplanin	<p>Rozdíly proti vankomycinu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dávkování jednou denně • Neproniká do CNS • Proniká do žluče • Red man syndrom je vzácný • Monitorace hladin není běžně dostupná

GLYKOPEPTIDY: KLINICKÝ VÝZNAM

- Vankomycin je užitečné ATB: lék volby na MRSA, na další rezistentní G (+) bakterie, na *C. difficile*
- Teikoplanin jako alternativa vankomycinu
- Glykopeptidy jsou „alternativní“ antibiotika, nemůžeme-li použít z různých důvodů jiná ATB (např. beta-laktamy)
- U vankomycinu je nutná monitorace, spolupráce s klinickým farmaceutem
- Perorálně podaný vankomycin lze použít pouze k léčbě klostridiové kolitidy (nevstřebává se)
- Parenterálně podaný vankomycin nelze použít k léčbě klostridiové kolitidy (nevyloučí se z krve do střeva)

LINEZOLID V NĚKOLIKA VĚTÁCH

LINEZOLID

- Patří mezi tzv. oxazolidinony
- Bakteriostatický
- Pouze G (+) bakterie
- Dobrý průnik do tkání
- Záložní antibiotikum k léčbě infekcí multirezistentními G (+) bakteriemi
- Toxicita: hematotoxicita, neurotoxicita, serotoninový syndrom

LINEZOLID

LINEZOLID

- **PO/IV**
- **Bakteriostatický**
- **G (+) bakterie (včetně multirezistentních)**
- **Výborná biologická dostupnost a průnik do tkání**
- **Indikace: MRSA, VRE**
- **Inhibuje tvorbu toxinů (PVL)**
- **Lékové interakce (serotoninový syndrom)**
- **Hematotoxicita, neurotoxicita**
- **Omezená délka léčby (28 dní)**

LINEZOLID: KLINICKÝ VÝZNAM

- **Účinek na multirezistentní G (+) bakterie**
- **Vysoká cena, toxicita**
- **Záložní ATB**
- **Nehodí se k léčbě bakteriémie či sepse**
- **Život zachraňující ATB při invazivní infekci S. aureus s produkcí PVL toxinu**

AMINOGLYKOSIDY

AMINOGLYKOSIDY: ZÁSTUPCI

- **GENTAMICIN**
- **AMIKACIN**
- **STREPTOMYCIN**

AMINOGLYKOSIDY V NĚKOLIKA BODECH

AMINOGLYKOSIDY

- **Baktericidní**
- **G (-) aerobní bakterie**
- **V kombinaci účinkují některé AMG na G (+) bakterie a mykobakteria**
- **Riziko ototoxicity a nefrotoxicity**
- **Podávání 1x denně**
- **Monitorace hladin**
- **Málokdy se používají v monoterapii**

PŘEHLED AMINOGLYKOSIDŮ

ATB	INFO
Gentamicin	<ul style="list-style-type: none"> • IV • Nejpoužívanější AMG • Různé gramnegativní bakterie • V kombinaci i na G (+) bakterie • V monoterapii se používá k léčbě IMC
Amikacin	<ul style="list-style-type: none"> • IV • G (-) bakterie • Působí i na některé kmeny rezistentní ke gentamicinu
Streptomycin	<ul style="list-style-type: none"> • Záložní antituberkulotikum

AMINOGLYKOSIDY: KLINICKÝ VÝZNAM

- Rychlý baktericidní účinek
- Používají se hlavně v kombinaci (synergie, rozšíření spektra, oddálení vzniku rezistence)
- Účinek na některé multirezistentní kmeny (ESBL atd.)
- Nutnost monitorace hladin
- Riziko toxicity (nefro, oto)
- Podávání jednou denně (vyšší účinnost a nižší toxicita)
- Co nejkratší léčba

KOLISTIN V NĚKOLIKA BODECH

KOLISTIN

- Patří mezi polymyxiny
- Baktericidní účinek na G (-) bakterie, včetně multirezistentních kmenů
- ATB „poslední záchrany“
- Riziko toxicity (nefro, neuro)

KOLISTIN

KOLISTIN

- **IV/inhalačně/intrathekálně**
- **Nasycovací dávka při intravenózním podání**
- **Indikace: infekce způsobené multirezistentními G (-) bakteriemi**
- **Nefrotoxicita, neurotoxicita**
- **Riziko selekce rezistence během léčby**
- **Riziko vzestupu tzv. přenosné rezistence (mcr gen)**

KOLISTIN: KLINICKÝ VÝZNAM

- **Záložní ATB pro léčbu infekcí G (-) multirezistentními bakteriemi**
- **Nutná konzultace klinického farmaceuta/farmakologa**
- **Správná dávkovací schémata se vyvíjejí**
- **Kolistin se používá hlavně v intenzivní péči**

CHLORAMFENIKOL V NĚKOLIKA BODECH

CHLORAMFENIKOL

- **Bakteriostatické ATB s výborným průnikem do tkání a širokým spektrem účinku**
- **Alternativní ATB**
- **Riziko aplastické anémie**

CHLORAMFENIKOL

CHLORAMFENIKOL

- IV (PO)
- Bakteriostatický
- Široké spektrum, včetně některých multirezistentních kmenů
- Výborný průnik do tkání (i do CNS)
- Alternativní antibiotikum (infekce CNS, břišní tyfus, rickettsiózy, multirezistentní infekce)
- CAVE: aplastická anémie, gray baby syndrome

CHLORAMFENIKOL: KLINICKÝ VÝZNAM

- **Záložní antibiotikum**
- **Riziko toxicity ho vyřazuje z antibiotické extraligy**
- **Praktický význam: infekce CNS, infekce multirezistentními kmeny**

METRONIDAZOL V NĚKOLIKA BODECH

METRONIDAZOL

- **Baktericidní účinek**
- **Anaerobní bakterie, někteří prvoci**
- **Léčba klostridiové kolitidy, v kombinaci s jinými antibiotiky při léčbě smíšených infekcí**
- **Léčba klostridiové kolitidy**

METRONIDAZOL

METRONIDAZOL

- **PO/IV**
- **Baktericidní účinek**
- **Anaerobní bakterie, někteří prvoci (entaméba, giardie, trichomonáda)**
- **Indikace: anaerobní infekce, klostridiová kolitida, protozoární infekce**
- **CAVE: kovová pachuť, disulfiramová reakce, neurotoxicita**
- **Interakce s warfarinem**
- **Rezistence: aktinomycety, propionibakterium**

METRONIDAZOL: KLINICKÝ VÝZNAM

- **Základní ATB „na anaeroby“**
- **Často používán v kombinaci k léčbě „smíšených“ infekcí s předpokládanou účastí anaerobů (mozkový absces, nitrobřišní infekce, gynekologické infekce)**
- **Při těžké klostridiové kolitidě se kombinuje IV metronidazol s PO vankomycinem**
- **Používán k léčbě některých protozooálních infekcí**

RIFAMPICIN V NĚKOLIKA BODECH

RIFAMPICIN

- **Baktericidní účinek**
- **Relativně široké spektrum účinku (G +, G –, mykobakteria)**
- **Užívat vždy v kombinaci, při monoterapii hrozí vznik rezistence**
- **Dobrý průnik do tkání, do biofilmu**
- **Řada lékových interakcí!**

RIFAMPICIN

RIFAMPICIN

- PO (IV)
- Užívat vždy v kombinaci, při monoterapii hrozí vznik rezistence
- Základní antituberkulotikum
- Lepra
- „Biofilmová“ infekce
- Těžká legionelóza
- Řada lékových interakcí!
- Cave: flu-like syndrom, změny v krevním obraze, elevace jaterních testů, oranžové zbarvení tělesných tekutin

RIFAMPICIN: KLINICKÝ VÝZNAM

- **Základní antituberkulotikum!**
- **Je potřeba s rifampicinem „šetřit“**
- **„Biofilmové“ infekce**
- **Vždy kombinovat s dalším antibiotikem**
- **Časté interakce, nutné konzultovat farmaceuta/farmakologa**

TIGECYKLIN V NĚKOLIKA BODECH

TIGECYKLIN

- **Patří mezi glycylcykliny**
- **Bakteriostatický účinek**
- **Záložní antibiotikum**
- **Účinek na řadu multirezistentních kmenů**

TIGECYKLIN

TIGECYKLIN

- IV
- Široké spektrum účinku včetně multirezistentních kmenů (např. MRSA, VRE, ESBL, C. difficile)
- Záložní ATB: různé nozokomiální infekce (např. nitrobřišní)
- Nehodí se k léčbě sepse (bakteriostatický účinek, nízké sérové koncentrace)
- GIT nesnášenlivost, vertigo, hyperpigmentace

TIGECYKLIN: KLINICKÝ VÝZNAM

- **Záložní ATB**
- **V žádné indikaci není lékem volby**

KONEC 2. ČÁSTI

Přehled základních antibiotických tříd

Peniciliny, Cefalosporiny, Karbapenemy

Makrolidy

Linkosamidy

Fluorochinolony

Nitrofurany

Fosfomycin

Sulfonamidy

Tetracykliny

Glykopeptidy

Linezolid

Aminoglykosidy

Kolistin

Chloramfenikol

Metronidazol

Rifampicin

Tigecyklin

DĚKUJI ZA POZORNOST

